

DE ROTTERDAMMER JAN WAP ¹⁾

(1806–1880)

door PROF. DR. L. J. ROGIER

I

Op de 1ste mei van het jaar 1956 was het 150 jaar geleden, dat Johannes Jacobus Franciscus Wap te Rotterdam geboren werd en gedoopt in het bouwvallige schuilkerkje van het Steiger, dat in 1826 op bevel van de stedelijke overheid veiligheidshalve gesloten werd om eerst na geruchtmakende, bijna dramatische troebelen in 1836 te worden vervangen door het kloeke gebouw, dat op de onheilsdag van 14 mei 1940 ten onder ging ²⁾. Dat er reden zou zijn deze dopeling na anderhalve eeuw met waardering te gedenken, zal *hij* betwijfelen, die zich de vriendelijke namen te binnen brengt, waarmee sommige tijdgenoten, merendeels gewezen vrienden, de ambitieuze Wap bestempeld hebben. De auteur van de *Physiologie van Rotterdam*, het merkwaardige geschrift, waarover dr. W. van Ravesteyn in 1942 een grondige studie publiceerde, noemt onze held „de domste duisterling op Gods aardbodem” ³⁾. Hij droeg aldus zijn deel bij tot het ontstaan van een litanie van schilderachtige betitelingen als daar waren „ijdele windbuil”, „rotte kool bij een fruitwif”, „de grootste valsaard, die Holland kent”. Ook het nageslacht heeft deze Rotterdammer niet met lof verwend, zo dikwijls het hem een „non-valeur”, een „opdringerige Streber”, een „wroeter”, een „woeler” en een „kunstvlo” noemde. De man, die deze namen waard was, heeft zonder twijfel een roerig leven geleid en het nagaan daarvan moet de moeite lonen. Daar komt dan nog bij, dat Wap een vurig vereerder van Bilderdijk was en misschien in dit eeuwjaar van ’s meesters geboorte in diens gevolg enig licht mag vangen ⁴⁾. Daarbij zal dan wel blijken, dat hij voor het culturele leven van zijn tijd toch ook zelf zekere verdiensten heeft.

Het beknopte overzicht van dit leven meen ik te moeten inleiden met de opmerking, dat het voor verscheiden details uitsluitend aangewezen is op een in handschrift bewaard gebleven autobiografie ⁵⁾, waarop bij uitstek toepasselijk is wat voor veel zulke geschriften geldt, namelijk, dat zij meer ontstonden uit de